

Kulatý stůl k posílení významu a prestiže školy a školního vzdělávání: závěry z diskuze

První kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 proběhl 21. března 2013, tématem bylo *posílení významu a prestiže školy a školního vzdělávání* jako první z hlavních směrů připravované strategie. Hlavní vstupy do diskuze obstarali první náměstek ministra školství, mládeže a tělovýchovy Jiří Nantl, Karin Marques z Open Society Fund Praha a ředitel společnosti Scio Ondřej Štefl.

Základní otázky položené v diskusi:

- Které vnější faktory mají největší vliv na proměnu postavení škol ve společnosti?
- Do jaké míry a v čem se mají školy přizpůsobovat probíhajícím společenským změnám?
- Jaké vzdělávací funkce a cíle by měly prioritně zajišťovat školy?
- Co je třeba udělat pro to, aby školy lépe plnily prioritní vzdělávací funkce?

Hlavní okruhy názorů:

- Podle řady diskutujících hrozí v krajním případě **zhroucení současného systému** – tak, jak je v současné době funkčně nastavený a s jakou mírou rigidity se potýká, není systém dlouhodobě udržitelný
- Převládá také názor, že klíčoví aktéři systému nejsou schopni **skutečné sebereflexe** při vyhodnocování řízení systému
- Je zjevné, že škola by měla dětem **poskytovat relevantní vzdělání**, které je uplatnitelné v běžném životě – škola by proto například měla **aktivně vstoupit do prostoru mimoškolního a zájmového vzdělávání**; v diskusi rezonoval názor, že pokud to neudělá, iniciativu může zcela převzít soukromý sektor
- Z debaty také vyplynulo, že je nutné **maximálně využít potenciál žáků a studentů** – děti nejsou objekt, ale subjekt vzdělávání, proto by měly mít možnost plně rozvinout své schopnosti a dovednosti
- Škola by se měla stát institucí, která umí kompenzovat různá **znevýhodnění** jednotlivých dětí a dokáže poskytnout vzdělání **každému dítěti**
- Diskuze jasně ukázala, že panuje široká shoda na **významu učitelů** jako klíčového prvku vzdělávacího systému, jehož význam pro úspěch dětí ve vzdělávání je zcela kritický

- Učitelé ale podle všeho používají zastaralé metody výuky, **nejsou dostatečně připravováni na praktickou výuku** na pedagogických fakultách a chybí jim motivace k dalšímu **vlastnímu rozvoji**, která je přitom klíčová pro jejich úspěšnou adaptaci na rychle se měnící svět svých žáků a studentů
- Je také nezbytné, aby se škola více zaměřila na **spolupráci s rodiči**, která je zatím omezená pouze na kontakt při řešení problémů a v oblasti školních rad a spolupráce s místní komunitou mnohdy funguje pouze formálně

Další témata a názory:

Prestiž školy

- Podle diskutujících se prestiž školy odvíjí především od osobností učitelů a jejich autority, závisí ale také na schopnosti školy uspokojovat poptávku veřejnosti po kvalitním a relevantním vzdělávání (přičemž pouhé provádění Rámcového, resp. Školního vzdělávacího programu neznamena plnění vzdělávací funkce školy)
- Klesající prestiž školy a školního vzdělávání může také být důsledkem krize autorit

Relevance školy jako instituce

- Z debaty je zřejmé, že je stále možné navazovat na Bílou knihu z roku 2001 a především na cíle vzdělávání definované ve školském zákoně
- Je také třeba definovat, co se vlastně rozumí pod pojmem „dobrá škola“
- Pokud má škola plnit svoji funkci, je podle řady názorů nutné zefektivnit a navýšit financování vzdělávacího systému
- Škola musí také přijmout a vykonávat svou sociální funkci

Výchova a hodnoty

- Z diskuze je patrné, že škola z mnoha důvodů postupně rezignuje na svou výchovnou funkci – přesto by se měla snažit děti také vychovávat a předávat jim základní hodnoty demokratické společnosti

Motivace k učení

- Dobrá škola by měla podle řady názorů v diskuzi v dětech vzbuzovat chuť a schopnost se vzdělávat (ve škole i mimo ni), vést děti k radosti ze života a povzbuzovat u dětí kreativitu a podnikavost

Kurikulum a kompetence

- Některé názory v diskuzi akcentují, že v dnešní době by škola měla děti naučit především sociálním a komunikačním kompetencím, orientaci v záplavě informací a obecně kritickému a analytickému myšlení

Informační a komunikační technologie (ICT)

- Je zřejmé, že technika hraje ve vzdělávání důležitou roli, nicméně shoda na tom, zda roli pozitivní či negativní, možná trochu překvapivě neexistuje
- Škola přesto musí na moderním technologické trendy reagovat, pokud má nejen dokázat oslovovat žáky a jejich rodiče, ale také pokud má poskytovat relevantní vzdělání a reagovat na všeobecnou dominanci veřejného prostoru (internet, sociální sítě, média)